

Vägen mot mer cirkulära byggmaterial- flöden

Byggmaterialindustriernas
perspektiv

Sammanfattning

Byggmaterial utgör kärnan i allt byggande och har en central roll för ett långsiktigt hållbart samhällsbyggande.

Tillverkning av byggmaterial står idag för en stor del av utsläppen av växthusgaser i bygg- och anläggningssektorn. Det är på väg att ändras genom utfasning av fossila bränslen vid tillverkning och transporter, framtagande av material med låga klimatavtryck och nya resurseffektiva, cirkulära material och produkter. Byggmaterialindustrin är en central aktör för att reducera utsläppen och nå ökad cirkularitet i sektorn.

Byggmaterial omfattar ett brett spektrum av material och produkter med olika egenskaper och funktioner beroende på materialkategori; där vissa kan bestå av några få ingående beståndsdelar, medan andra är mer komplexa. Byggmaterial används också i vitt skilda projekt och konstruktioner. Sammantaget gör detta att förutsättningarna för olika byggmaterial skiljer sig mycket åt i den cirkulära ekonomin. Inom byggmaterialindustrin pågår arbete inom en rad områden för att bidra till ökad resurseffektivitet och cirkularitet samt att utveckla cirkulära erbjudanden till marknaden.

Behovet av byggmaterial i Sverige kommer att vara stort framöver till följd av samhällets behov av bostäder, infrastruktur, offentliga byggnader, verksamheter för klimatomställningen, energi-effektivisering, klimatanpassning samt investeringar för försvar och beredskap. Ett mer resurseffektivt nyttjande av såväl råvaror som byggmaterial är en nödvändighet för att möta kommande behov av samhällsutveckling på ett hållbart sätt. Cirkulering av byggmaterial kan också bidra till att stärka materialförsörjningen för samhällsbyggandet. Samtidigt kommer primära byggmaterial, med lågt klimatavtryck och hög resurseffektivitet, även framgent behövas för att täcka samhällets behov av byggmaterial.

Det mest resurseffektiva är ofta att bevara det som redan byggts och att förlänga livslängden. Parallellt med detta ökar efterfrågan på cirkulerade byggmaterial både genom marknadskrav och kommande lagkrav. För att kunna matcha efterfrågan och tillgång behövs mer information i form av tillförlitlig och detaljerad nationell statistik på materialnivå över årligen cirkulerade byggmaterial, inklusive framtida prognoser över tillgänglighet. Det är också viktig information för att möjliggöra investeringar och utvecklingen av lönsamma cirkulära affärsmodeller i sektorn.

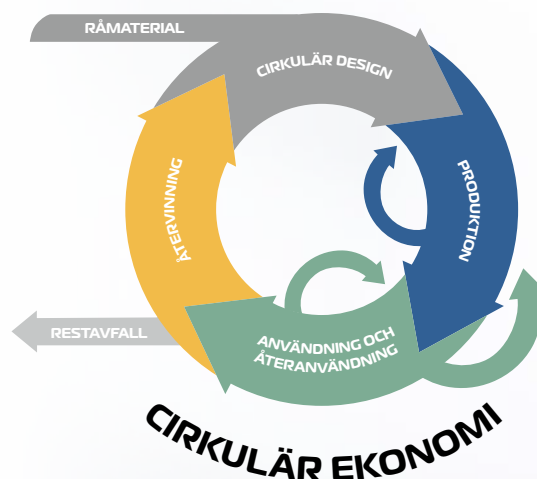
Arbetet med etablering av cirkulära flöden mellan aktörerna i sektorn är fortfarande på många sätt i ett tidigt stadium och sker fortfarande i liten skala på projektbasis. Den cirkulära ekonomin innebär en systemförändring med nya moment, roller, affärsmodeller och affärsrelationer. För att utvecklingen ska ta fart behöver cirkulära material, lösningar och tjänster bli lönsamma och konkurrenskraftiga. Detta kan vara en utmaning och en nära samverkan mellan de olika aktörerna i sektorn är en förutsättning för att öka de cirkulära flödena. Bygg- och anläggningssektorn behöver samlas för att diskutera principiella frågeställningar på systemnivå för att etablera ett kostnadseffektivt cirkulärt system.

Mer resurseffektivt nyttjande av råvaror är en nödvändighet.

Sektorn har ansvaret för att nå ökad resurseffektivitet och cirkularitet. För att sektorn ska lyckas behövs fortsatta insatser från forskningen och standardiseringen samt att politiska åtgärder vidtas och att myndigheternas arbete främjar omställningen.

Byggmaterialindustrierna har tagit fram denna rapport för att synliggöra byggmaterialtillverkarnas roll i en mer cirkulär sektor, visa på vad som redan sker i byggmaterialindustrin, lyfta viktiga åtgärder som vi ser att sektorn kan hantera samt ge uppmaningar till politiken och myndigheter. Vi ser fram emot en konstruktiv dialog med sektorns aktörer, beslutsfattare och myndigheter för att utveckla en mer cirkulär bygg- och anläggningssektor i Sverige.

HUVUDBUDSKAP

→ En mer cirkulär byggsektor behövs för att nå uppsatta klimat- och hållbarhetsmål.

Ett mer resurseffektivt nyttjande av såväl råvaror som byggmaterial är en nödvändighet för att möta framtida behov av samhällsutveckling på ett hållbart sätt.

→ Behovet av byggmaterial är stort framöver – både primära och cirkulära råvaror behövs.

Samtidigt som sektorn måste arbeta med att öka de cirkulära flödena kan dessa inte ensamt lösa samhällets hela framtida behov av material. Primära råvaror och byggmaterial behövs fortsatt och de behöver karaktäriseras av hög resurseffektivitet, lågt klimatavtryck och anpassning för en framtida cirkulär hantering.

→ Byggmaterialtillverkarna har viktiga roller i den cirkulära ekonomin.

Byggmaterialtillverkarna har, liksom andra aktörer, viktiga roller i en mer cirkulär bygg- och anläggningssektor, både på kort och lång sikt. Genom design och tillverkning av resurseffektiva och cirkulära byggmaterial med lång livslängd har tillverkarna en central roll i att lägga grunden för det cirkulära byggandet.

→ Lösningarna för cirkularitet ser olika ut för olika byggmaterial.

Byggmaterial omfattar ett brett spektrum av material som har väldigt olika förutsättningar i både i komplexitet, funktion och användningsområden. Lösningarna för ökad cirkularitet skiljer sig därför mycket åt mellan olika byggmaterial, liksom det värde som kan skapas via ökad cirkularitet.

→ Styrmedel och incitament behöver vara materialspecifika.

Förutsättningarna skiljer sig åt mellan olika byggmaterial varför styrmedel och incitament behöver vara utformade materialspecifikt. Statistik och prognoser om tillgång på byggmaterial att cirkulera är viktigt att beakta vid utformning av styrmedel där även regionala och lokala förutsättningar kan ha betydelse.

→ Ett utökat samarbete i bygg- och anläggningssektorn behövs på systemnivå.

Den cirkulära ekonomin innebär på många sätt en förändring på systemnivå med nya roller, flöden, affärsmodeller och affärsrelationer. För att skala upp behöver sektorn gemensamt driva frågorna på systemnivå för att uppnå ett effektivt cirkulärt system i sektorn.

→ Standardiserad hantering av information nödvändigt för ökad spårbarhet.

Standardiserad kravställning av egenskaper (kvalitet och miljö) samt digitala lösningar för en effektiv informationsdelning om material är centralt för att nå storskalig cirkularitet. Arbetet pågår nationellt och på EU-nivå men den svenska bygg- och anläggningssektorn kan redan nu enas om viktiga principer.

→ Ett livscykelperspektiv är nödvändigt vid materialval.

Vid val av cirkulära byggmaterial eller lösningar är det viktigt att ha ett livscykelperspektiv för att säkerställa materialval som leder rätt ur ett helhetsperspektiv. Att bevara det som redan har byggts är ofta det mest resurseffektiva alternativet samt att verka för en lång livslängd genom att välja byggmaterial med hög kvalitet.

→ Mer statistik samt prognoser behöver tas fram för cirkulära flöden.

Mer information behöver tas fram på materialnivå om dagens cirkulära byggmaterialflöden. Prognoser på storleken av framtida cirkulära flöden, som kan bidra till morgondagens materialförsörjning i sektorn, behövs också. Informationen är central för att möjliggöra investeringar och utveckla lönsamma affärsmodeller.

Byggmaterialindustrierna ser fram emot en konstruktiv dialog, med beslutsfattare, myndigheter och sektorns aktörer.

Kontaktuppgifter:

Jenny Svärd, vd

jenny@byggmaterialindustrierna.se

www.byggmaterialindustrierna.se